

Arbeids- og sosialdepartementet

GRUNNLAGET FOR INNTEKTSOPPGJØRENE 2020

Kortversjon

fra

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene

Oslo, 17. februar 2020

Forord

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene legger her fram en foreløpig rapport foran inntektsoppgjørene i 2020. Rapporten i endelig utgave vil foreligge i slutten av mars.

Rapporten gir oversikt over utviklingen i de senere årene i lønninger, inntekter, priser, makroøkonomi og konkurransevne. Utvalget presenterer dessuten en prognose for konsumprisveksten fra 2019 til 2020. Rapporten inneholder også korte beskrivelser av utsiktene for internasjonal og norsk økonomi.

Rapporten bygger delvis på foreløpig statistikk og anslag for 2019. Derfor oppdaterer utvalget rapporten mot slutten av mars. Den endelige rapporten vil også inneholde nytt materiale og blir trykket i NOU-serien.

Utvalget vil som vanlig også komme med en rapport etter inntektsoppgjørene i juni som vil redegjøre for resultater av lønnsoppgjør i 2020.

Beregningsutvalget ble ved kongelig resolusjon av 20. september 2019 gjenoppnevnt for en ny periode inntil 30. september 2023 med følgende mandat:

«Utvalget skal i tilknytning til inntektsoppgjørene legge fram det best mulige tallmessige bakgrunnsmateriale og presentere det i en slik form at uenighet partene i mellom om økonomiske forhold så vidt mulig kan unngås.

Utvalget skal legge fram oppsummeringsrapporter etter inntektsoppgjør.

Utvalget skal, når departementet ber om det, kunne klargjøre det tallmessige grunnlagsmateriale for spesielle inntektspolitiske spørsmål.

Utvalgets utredninger avgis til Arbeids- og sosialdepartementet».

I tillegg til utvalgets medlemmer og sekretariatet har følgende deltatt i arbeidet med rapporten: Karine Handegaard Bakken, Arbeids- og sosialdepartementet, Anita Heggedal, Næringslivets Hovedorganisasjon, Ørnulf Kastet, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Ranjit Kaur, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Grethe Lunde, Akademikerne, Gunnar Owren, KS, Pål Skarsbak, Landsorganisasjonen i Norge, Rolf Stangeland, Unio og Bård Westbye, Virke.

Oslo, 17. februar 2020

Geir Axelsen
leder

Statistisk sentralbyrå

Roger Bjørnstad
Landsorganisasjonen i Norge

Ann Lisbet Brathaug
Statistisk sentralbyrå

Ragnar Ihle Bøhn
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Øystein Dørum
Næringslivets
Hovedorganisasjon

Torbjørn Eika
KS

Nina Skrove Falch
Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund

Stein Gjerding
Arbeidsgiverforeningen
Spekter

Ellen Horneland
Landsorganisasjonen
i Norge

Lars Haartveit
Hovedorganisasjonen Virke

Hanne Jordell
Akademikerne

Frank Emil Jøssund
Finansdepartementet

Torill Lødemel
Næringslivets
Hovedorganisasjon

Erik Orskaug
Unio

Sigrid Russwurm
Arbeids- og sosialdepartementet

Morten S. Henningsen,
Arbeids- og sosialdepartementet,
sekretariatsleder

Ragnhild Nersten,
Arbeids- og sosialdepartementet

Runar Aksnes,
Finansdepartementet

Manav Frohde,
Finansdepartementet

Kirsti Mellbye,
Finansdepartementet

Thomas von Brasch,
Statistisk sentralbyrå

Bjorn Dapi,
Statistisk sentralbyrå

Knut Håkon Grini,
Statistisk sentralbyrå

Innhold

1	LØNNSUTVIKLINGEN I FORHANDLINGSOMRÅDENE	6
2	LØNNSUTVIKLINGEN SAMLET OG ETTER KJENNETEGN	10
3	KONSUMPRISUTVIKLINGEN I NORGE	12
4	MAKROØKONOMISK UTVIKLING	13
5	UTVIKLINGEN I KONKURRANSEEVNEN	18
6	DEN SAMLEDE INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR LANDET OG HUSHOLDNINGENE	20
7	INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR UTVALGTE INNTEKTSTAKERGRUPPER	21

1 LØNNSUTVIKLINGEN I FORHANDLINGSOMRÅDENE

For de største forhandlingsområdene samlet har Beregningsutvalget foreløpig beregnet årslønnsveksten fra 2018 til 2019 til 3,4 prosent.

Årslønnsveksten fra 2018 til 2019 er foreløpig beregnet til 3,1 prosent for industriarbeidere og til 3,0 prosent for industrifunksjonærer i NHO-bedrifter. Lønnsveksten i industrien samlet er foreløpig beregnet til 3,1 prosent. Årslønnsveksten i industrien samlet i NHO-området ble anslått til 3,2 prosent ved mellomoppgjøret i 2019.

Årslønnsveksten fra 2018 til 2019 i Virke-bedrifter i varehandelen er anslått til 3,0 prosent. I finanstjenester er årslønnsveksten foreløpig beregnet til 3,4 prosent. For ansatte i kommunene er årslønnsveksten beregnet til 3,5 prosent. I Spekter-bedrifter utenom helseforetakene er årslønnsveksten anslått til 3,3 prosent og i helseforetakene til 3,4 prosent. For ansatte i staten er årslønnsveksten anslått til 3,8 prosent.

Utvalget har foreløpig beregnet lønnsoverhenget til 2020 til 1,1 prosent for industriarbeidere, 1,3 prosent for industrifunksjonærer og 1,2 prosent for industrien samlet i NHO-området. For ansatte i Virke-bedrifter i varehandelen er overhenget anslått til 1,0 prosent, og for ansatte i finanstjenester til 1,4 prosent. For ansatte i kommunene er overhenget beregnet til 1,2 prosent. For ansatte i staten er overhenget anslått til 1,2 prosent. I Spekter-området er overhenget anslått til 0,8 prosent i virksomheter utenom helseforetakene og til 1,0 prosent i helseforetakene.

Fra 2018 til 2019 var lønnsforskjellene mellom kvinner og menn uendret eller redusert, for de forhandlingsområdene utvalget har tall for.

Tabell 1.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for noen store forhandlingsområder. Per årsverk

	NHO-bedrifter i industrien			Virkebedrifter i varehandel ¹	Finans- tjenester ²	Offentlig forvaltning ³	Stats- ansatte ⁴	Kommuneansatte			Spekter-bedrifter	
	Industri i alt	Industri- arbeidere	Industri- funksjonærer					Kommune- ansatte i alt ⁵	Undervisnings- ansatte	Øvrige ansatte	Helsefore- takene	Øvrige bedrifter
2010	4,1	3,6	4,3	3,6	5,5	3,7	4,5	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5
2011	4,6	4,4	4,7	3,6	4,8	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,0	4,1
2012	4,2	4,1	4,1	3,3	3,4	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1	3,7	4,2
2013	3,9	3,5	4,3	4,0	6,1	3,7	3,5	3,7	3,2	3,9	3,8	3,6
2014	3,3	3,0	3,2	3,5	3,2	3,3	3,4	3,2 ⁶	2,3 ⁶	3,7 ⁶	3,4	3,3
2015	2,5	2,5	2,5	3,3	4,3	3,1	2,8	3,3 ⁶	3,9 ⁶	3,2 ⁶	2,7	2,7
2016	1,9	2,0	2,2	2,5	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,0 ⁸	2,4
2017	2,4	2,6	2,7	3,1	3,8	2,5	2,3	2,5	2,3	2,6	3,6 ⁸	2,4
2018	2,6	2,8	2,8	2,7	3,2	2,9	2,7	2,9	2,8	3,0	3,4	2,9
2019 ¹³	3,1	3,1	3,0	3,0	3,4 ¹¹	3,5	3,8 ¹²	3,5	3,0	3,7	3,4	3,3
Samlet vekst 2009-2014	21,8	20,0	22,4	19,3	25,2	20,4	21,3	20,5	18,6	21,3	19,8	20,1
Gj. sn. per år ⁹	4,0	3,7	4,1	3,6	4,6	3,8	3,9	3,8	3,5	3,9	3,7	3,7
Samlet vekst 2014-2019	13,1	13,7	13,9	15,5	18,4	15,2	14,8	15,6	15,4	15,9	16,0	14,5
Gj. sn. per år ⁹	2,5	2,6	2,6	2,9	3,4	2,9	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	2,7
Årslønn 2019, per årsverk ¹³	625 500	496 400	784 600			565 200	612 200	534 600	584 300	519 800	615 300	568 200
Årslønn 2019, heltidsansatte ¹³				541 900	689 100							
Antall årsverk 2019	155 300	85 700	69 600	55 100 ⁷	24 500 ⁷	653 800	146 900	399 400	91 000	308 500	107 400 ¹⁰	56 100

¹ Tallene gjelder heltidsansatte.

² Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere. Endringer i bonusutbetalinger påvirker lønnsveksten i enkelte år. Fra 2018 benyttes datamateriale for hele året.

³ Totalt for statsansatte, kommuneansatte og ansatte i helseforetakene. T.o.m. 2016: prosentvis vekst vektet med årsverk. Fra 2017: Gjennomsnitt for året er beregnet på lønnsnivå og årsverk for samme år og året før.

⁴ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på a-ordningen.

⁵ Omfatter ansatte i kommunene, fylkeskommunene og andre virksomheter som er medlemmer i KS, herunder bedriftsmedlemmer. Tallene omfatter også stillinger med hovedsakelig lokal lønnsdannelse og undervisningsstillinger med hovedsakelig sentral lønnsdannelse.

⁶ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte ble ikke årslønnsveksten påvirket.

⁷ Antall heltidsansatte.

⁸ For ansatte i konflikt i 2016 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 med 0,4 prosentpoeng og trakk opp anslaget i 2017 med 0,4 prosentpoeng. Deler av lønnsoppgjøret i 2016 ble også først utbetalt i 2017, noe som ytterligere trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 og ytterligere trakk opp anslaget i 2017. Strukturendringer trakk i samme retning.

⁹ Geometrisk gjennomsnitt.

¹⁰ Antall arbeidsforhold i sykehustjenester omfattet av statsforvaltningen i Statistisk sentralbyrås lønnsstatistikk.

¹¹ Det er gjort foreløpige korreksjoner som følge av endringer i innrapporteringen. Utvalget vil se nærmere på dette fram mot marsrapporten.

¹² Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst med 0,4 prosentpoeng.

¹³ Foreløpig beregning.

Kilder: Statistisk sentralbyrå for Beregningsutvalget, Beregningsutvalget og KS.

Tabell 1.2 Lønnsoverhenget fra året før i prosent. 2015–2020

Område/gruppe:	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ⁶
NHO-bedrifter i industrien i alt ¹	1,3	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Industriarbeidere	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Industrifunksjonærer	1,3	1,5	1,1	1,4	1,4	1,3
Virke-bedrifter i varehandel	1,0	0,7	0,9	0,8	1,1	1,0
Finanstjenester ²	1,1	1,1	0,9	1,0	1,5	1,4
Staten	2,0	0,4	1,5	0,6	1,5	1,2
Kommunene i alt :	1,8 ⁴	0,7	0,9	1,4	0,7	1,2
Undervisningsansatte	2,6 ⁴	0,6	0,9	1,3	0,7	1,1
Øvrige ansatte	1,6 ⁴	0,7	0,9	1,4	0,7	1,3
Ansatte i Spekter-bedrifter:						
Helseforetakene	1,2	0,4	1,6 ⁵	0,9	1,9	1,0
Øvrige bedrifter	0,8	0,6	0,6	0,6	0,8	0,8
Veid gjennomsnitt ³	1,5	0,7	1,1	1,1	1,1	1,2

¹ Arbeidere og funksjonærer i industrien er vektet sammen med lønssummen i hver gruppe som vekt.

² Heltidsansatte i medlemsvirksomheter i Finans Norge (arbeidsgivermedlemmer) utenom ledere.

³ Antall årsverk i hver gruppe fra tabell 1.1 er brukt som vekter.

⁴ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunkter forskjøvet. Dette trakk overhenget til 2015 opp med 0,2 prosentpoeng for hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. For øvrige ansatte i kommunesektoren ble overhenget ikke påvirket.

⁵ For ansatte i konflikt i 2016 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk overhenget til 2017 opp med 0,5 prosentpoeng.

⁶ Foreløpig beregning.

Kilder: Statistisk sentralbyrå for Beregningsutvalget, Beregningsutvalget og KS.

Tabell 1.3 Gjennomsnittlig årslønn¹ for kvinner i forhold til gjennomsnittlig årslønn for menn i noen store forhandlingsområder. Prosent

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Årslønn					Kvinne- andel ²		
							2015	2016	2017	2018	2019 ¹⁰	2019 ¹⁰	2019 ¹⁰	2019
Industriarbeidere i NHO-bedrifter	88,4	89,2	88,8	89,2	89,5	90,2	92,3	92,4	93,1	93,5				
Industrifunksjonærer i NHO-bedrifter	79,4	79,5	80,4	81,2	81,6	81,6	80,9	82,2	83,2	83,1				
Virke-bedrifter i varehandel ³	85,9	84,9	84,0	83,7	83,7	82,9	85,5	85,2	85,5	85,2 ⁹	85,4	575 600	491 600	40
Ansatte i hotell og restaurant i NHO-bedrifter ⁸	94,4	94,6	95,6	95,7	95,7	96,5	96,4	96,3	94,4	96,2				
Finanstjenester ⁴	79,3	80,3	79,7	80,2	80,0	77,9	79,9	80,2	79,9	81,7 ⁴	81,7	760 200	621 200	51
Statsansatte	89,8	90,1	90,7	90,7	90,9	89,9	89,9	90,2	89,2	89,7	89,8	644 600	578 500	49
Kommunene i alt ⁷	91,8	91,5	92,2	92,5	92,5	92,6	92,6	93,1	93,6	93,6	94,1	559 000	526 000	74
Undervisningsansatte ⁷	96,9	97,0	97,1	97,7	97,8	97,9	97,9	97,9	97,9	98,1	98,3	591 400	581 200	69
Øvrige ansatte ⁷	91,5	91,0	91,9	91,2	91,2	91,8	91,8	92,5	92,8	92,9	93,4	547 000	511 100	76
Statlige eide helseforetak i Spekter-området ⁵	81,5	82,2	82,2	83,0	83,6	83,6	78,9	80,1	79,8	80,5	80,8	723 700	584 500	76
Spekter-området ekskl. statlige eide helseforetak ⁶	95,1	96,0	96,3	96,8	96,8	96,9	93,9	94,5	95,7	95,8	96,7	580 500	561 500	40

¹ Årslønn eksklusive overtidstillegg, men inklusive andre tillegg.

² Andel heltidsansatte kvinner/årsverk kvinner innenfor det enkelte området. Prosent.

³ Gjelder heltidsansatte.

⁴ Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere. Fra 2018 benyttes datamateriale for hele året. Beregnet med ny metode var relativ lønn 81,1 prosent i 2017 og 80,8 prosent i 2016.

⁵ Månedslønn per september*12 (heltidsekvivalenter), kilde: SSB. Fra og med 2015 gjelder tallene næringen «Sykehustjenester» under Statlig forvaltning.

⁶ Månedslønn per oktober*12.

⁷ Månedslønn per 1. desember *12.

⁸ Månedslønn per 1. des. Tallene for hotell- og restaurant gjelder for «funksjonsområder som dekkes av Riksavtalen for hotell- og restaurant».

⁹ Korrigert for populasjonsendringer er andelen den samme i 2018 som i 2017.

¹⁰ Foreløpig beregning.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Beregningsutvalget og KS.

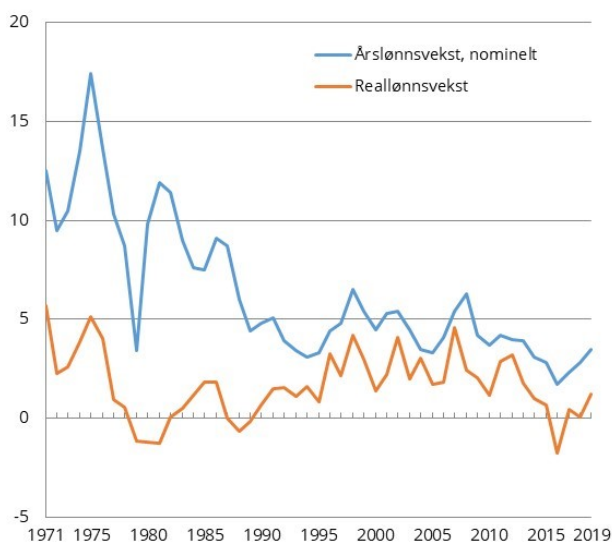
2 LØNNSUTVIKLINGEN SAMLET OG ETTER KJENNETEGN

For lønnstakere under ett viser foreløpige tall fra nasjonalregnskapet at veksten i gjennomsnittlig årslønn fra 2018 til 2019 var 3,5 prosent. Reallønnen økte med 1,2 prosent.

Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn ble redusert fra 2018 til 2019, ifølge lønnsstatistikk fra Statistisk sentralbyrå. I 2019 utgjorde den gjennomsnittlige lønnen for kvinner 88,9 prosent av den gjennomsnittlige lønnen for menn for alle heltidsansatte per september. For heltids- og deltidsansatte samlet var kvinners lønn 87,6 prosent av menns lønn, mot 87,1 prosent året før.

Veksten i gjennomsnittslønn eksklusive opsjons- og naturalytelser fra september 2018 til september 2019 var 2,9 prosent for administrerende direktører i privat sektor og 3,8 prosent for toppledere og administrerende direktører i offentlig forvaltning. Lønnsveksten for alle heltidsansatte lønnstakere var 3,6 prosent fra september 2018 til september 2019.

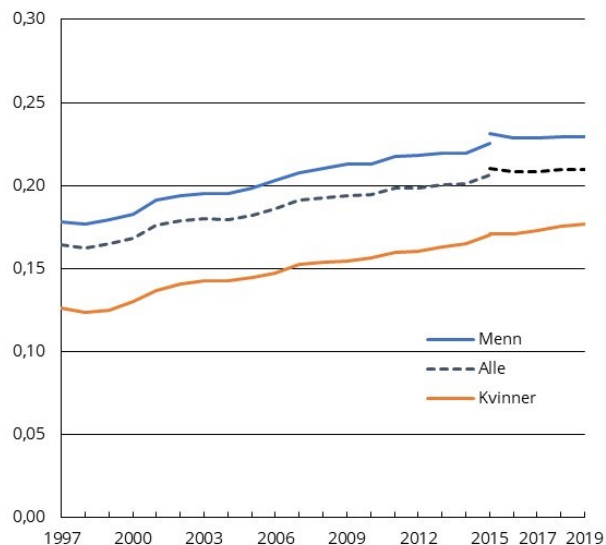
Lønnsfordelingen i alt målt ved Gini-koeffisienten er tilnærmet uendret etter 2015, mens lønnsforskjellene økte over tiårsperioden 2006 til 2015. Blant kvinner har lønnsfordelingen økt fra 2015.

Figur 2.1 Nominell lønnsvekst og reallønnsvekst 1970–2019

Note: Tall for 2018 og 2019 er foreløpige.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2 Gini-koeffisienten for lønnstakere

Note: Brutto månedslønn for alle ansatte (heltidsekvivalenter). Brudd i statistikken i 2015.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.1 Kvinners gjennomsnittslønn¹ i forhold til menns for hhv. heltidsansatte, per årsverk og medianlønn²

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Månedslønn per dato ¹ *12							
							2015 ⁴	2016	2017	2018	2019	Menn 2019	Kvinner 2019	
Gjennomsnittslønn per dato ¹ for heltidsansatte	87,2	87,2	88,3	87,9	88,4	87,7	87,0	87,6	88,1	88,5	88,9	627 840	558 240	
Gjennomsnittslønn per dato ¹ per årsverk ³	85,0	85,3	86,5	85,8	86,2	86,1	85,3	86,1	86,7	87,1	87,6	600 960	526 200	
Medianlønn ² per dato ¹ for heltidsansatte	92,9	92,9	94,2	93,4	94,3	92,9	93,0	93,5	93,9	94,1	95,1	552 960	525 720	

¹ Månedslønn per september.

² Medianlønn finner en ved å sortere lønnen for lønnstakere etter størrelse og så finne lønnsnivået for personen i midten.

³ Heltids- og deltidsansatte hvor deltidsansatte er omgjort til heltidsekvivalenter.

⁴ Brudd i statistikken i 2015.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2 Gjennomsnittslønn¹ for heltidsansatte administrerende direktører i enkelte næringer i privat sektor². Eksklusive opsjons- og naturalytelser

	Lønnsvekst i prosent fra samme måned året før				Lønnsnivå, kroner 2019	Kvinnens gjennomsnittslønn i prosent av menns 2019	Antall 2019	Andel kvinner, pst. 2019
	Gj.snitt ⁴							
	2015–2019	2017	2018	2019				
Utvinning av råolje og naturgass inkl. tjenesteyting	3,3	÷2,7	10,6	15,9 ⁵	2 835 360		202	15,8
Industri	2,8	0,8	5,3	3,3	1 167 720	96,0	3 391	11,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,5	4,2	2,3	3,9	863 640	104,7	4 582	4,4
Varehandel, reparasjon av motorvogner	3,2	2,1	2,6	3,4	895 440	80,1	5 535	16,5
Transport og lagring	2,4	3,3	1,7	2,8	1 277 280	111,2	1 468	9,9
Overnattings- og serveringsvirksomhet	2,8	2,5	2,4	2,6	599 880	91,1	2 624	39,5
Informasjon og kommunikasjon	2,5	1,4	4,2	1,4	1 261 800	96,8	2 090	16,8
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	3,6	5,8	4,0	2,1 ⁶	2 070 840	81,9	780	24,5
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	1,7	2,7	4,6	2,3	945 240	84,6	4 372	21,6
Forretningsmessig tjenesteyting	2,2	0,8	5,6	0,2	892 920	88,2	2 030	22,7
Alle næringer i privat sektor	2,6	2,4	3,2	2,9	972 000	82,1	33 515	20,5
Memo: Offentlig forvaltning ³	3,2	3,4	3,3	3,8	1 132 560	97,0	2 132	43,7

¹ Månedslønn per september *12.

² Privat sektor inklusive offentlig eide foretak. Omfatter ikke helseforetak.

³ Omfatter yrkene toppledere i offentlig administrasjon og administrerende direktører i offentlig forvaltning inklusive helseforetakene. Heltidsansatte.

⁴ Geometrisk gjennomsnitt.

⁵ Økte bonusutbetalinger trakk veksten i månedslønn mye opp både i 2018 og 2019. Veksten i avtalt lønn alene var 0,7 prosent i 2019 og 4,4 prosent i 2018. Gjennomsnittlig bonus var 942 360 kr i 2019.

⁶ En nedgang i bonusutbetalinger trakk veksten i månedslønn mye ned i 2019, mens redusert bonus trakk opp i 2018. Veksten i avtalt lønn alene var 7,3 prosent i 2019 og 2,4 prosent i 2018. Gjennomsnittlig bonus var 317 160 kr i 2019.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3 KONSUMPRISUTVIKLINGEN I NORGE

Beregningsutvalget anslår at KPI som årsgjennomsnitt vil øke med om lag 1,5 prosent i 2020. Usikkerheten i prisvekstanslaget er spesielt knyttet til utviklingen i kronkursen og energiprisene fremover.

Fra 2018 til 2019 økte konsumprisindeksen (KPI) med 2,2 prosent. I Beregningsutvalgets NOU for inntektsoppgjørene 2019 var veksten i KPI anslått 2,4 prosent.

Den underliggende prisveksten, målt ved endringer i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE), endte også på 2,2 prosent i 2019, opp fra en vekst på 1,6 prosent i 2018. Oppgangen i den underliggende prisveksten har sammenheng med at en svekkelse av kronen bidro til å løfte prisveksten på importerte varer. Også høyere vekst i prisene på tjenester der arbeidskraft ikke er den dominerende priskomponenten, herunder passasjertransport, trakk den underliggende prisveksten opp.

Tabell 3.1 Viktige forutsetninger for Kvarts-beregningen av konsumprisvekst fra 2019 til 2020. Prosentvis vekst fra året før

	2019	2020
Importveid valutakurs ¹	2,9	3,1
Konsumpriser i euroområdet ²	1,1	1,3
Priser på bearbejdede eksportvarer hos handelspartnerne ³	1,6	1,1
Råolje i USD	-10,3	-11,8
Elektrisitetspris ⁴	0,7	-27,1

¹ Positiv endring betyr depresiering av norske kroner.

² Anslag hentet fra Consensus Forecasts, januar 2020.

³ Eksportpriser for bearbejdede industrivarer, i utenlandsk valuta (hentet fra Macrobond) sammenveid med vekter beregnet på grunnlag av import fra Norges 24 viktigste handelspartnere.

⁴ Prisen på elektrisk kraft inkludert nettleie som husholdningene betaler ifølge KPI.

Kilde: Beregningsutvalget.

Tabell 3.7 Modellresultater. Beregnet vekst i KPI og KPI-JAE i 2020 og virkninger av enkelte endringer i noen sentrale forutsetninger. Vekst i prosent fra samme periode året før og virkninger i prosent av prognosebanen

	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	Året
KPI	1,5	1,4	1,6	1,4	1,5
KPI-JAE	2,5	2,4	2,5	2,6	2,5
<i>Virkninger på KPI av:</i>					
10 prosent høyere/lavere elektrisitetspris	+/-0,27	+/-0,30	+/-0,31	+/-0,29	+/- 0,29
1 prosent svakere/sterkere krone	+/- 0,09	+/-0,14	+/-0,14	+/-0,15	+/-0,13
10 prosent høyere/lavere oljepris	+/-0,11	+/-0,15	+/-0,15	+/-0,15	+/-0,14

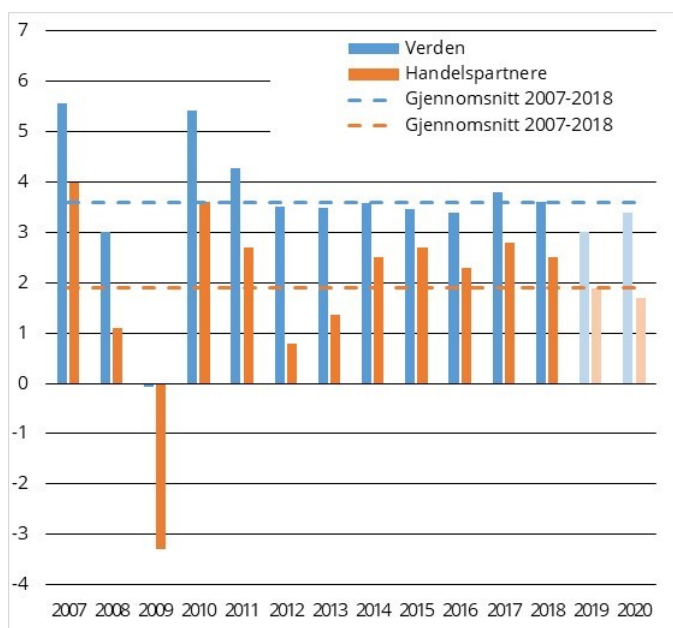
Beregningene er gjort med eksogen rente og valutakurs.

4 MAKROØKONOMISK UTVIKLING

Internasjonal økonomi

Veksten i verdensøkonomien har gått ned de siste to årene. I 2020 anslås veksten å øke litt. OECD anslå i november veksten i verdensøkonomien i år til 3,0 prosent, opp fra 2,9 prosent i 2019. IMF anslår i sin siste rapport fra januar veksten i år til 3,3 prosent. Til sammenlikning var veksten i årene 2007–2018 på 3,6 prosent.

Også veksten i BNP hos Norges handelspartnere har falt de siste to årene. OECD anslår at veksten vil avta fra 1,9 prosent i 2019 til 1,7 prosent i 2020. Det er litt lavere enn gjennomsnittet for perioden 2007–2018 på 1,9 prosent. Mange store økonomier i handelspartneraggregatet er ifølge anslag for produksjonsgapet fra OECD og IMF i en om lag konjunktturnøytral situasjon.

Figur 4.1 Vekst i BNP for verden og Norges 25 viktigste handelspartnere¹

¹ BNP-veksten hos Norges 25 viktigste handelspartnere er beregnet med vektet som er basert på tall for eksport av tradisjonelle varer, se tabell 4.2. Sammenvektede anslag for 2019 og 2020. Tall for veksten i BNP for verden er siste tilgjengelige anslag fra IMF.

Kilder: IMF, OECD, nasjonale kilder og Beregningsutvalget.

Veksten i euroområdet avtok i fjor. BNP økte ifølge foreløpige estimater fra Eurostat med 1,2 prosent i 2019, ned fra 1,9 prosent i 2018. OECD anslår at veksten også i år blir på 1,2 prosent. Det er rundt organisasjonens anslag for trendveksten i valutaområdet.

Arbeidsledigheten har fortsatt å falle og utgjorde 7,4 prosent av arbeidsstyrken i desember 2019. Sysselsettingsraten har gått betydelig opp de siste årene og er klart høyere enn før finanskrisen for aldersgruppen 15–64 år.

I Sverige gikk den økonomiske veksten ned i fjor, og arbeidsledigheten steg noe i fjor høst. OECD anslå i november at veksten i Sverige ville avta til 1,2 prosent i år. Det er lavere enn organisasjonens anslag for trendveksten.

I USA gikk veksten i BNP ned til 2,3 prosent i fjor. OECD anslår at veksten i BNP vil avta til 2,0 prosent i år, som er på linje med organisasjonens anslag for trendveksten. En svært ekspansiv finanspolitikk har bidratt til veksten de siste to årene. Arbeidsledigheten har fortsatt å falle og er på et historisk sett lavt nivå. Sysselsettingen stiger, men andelen av befolkningen (15–64 år) som er sysselsatt er lavere enn før finanskrisen.

Oljeprisen har falt den siste tiden som følge av frykt for konsekvensene av koronaviruset. Etter å stort sett ha svingt i et leie mellom 60 og 70 dollar per fat siden midten av januar i fjor, har oljeprisen falt til rundt 55 dollar per fat i starten av februar. Markedsprisene på flere metaller falt i fjor, men for noen metaller var utviklingen i andre halvår bedre.

Risikobildet preges fortsatt av usikkerhet om fremtidige handelsrelasjoner mellom land, selv om den fremforhandlede avtalen mellom Kina og USA gir positive signaler. Usikkerheten knyttet til brexit er blitt redusert av at Storbritannia nå har gått ut av unionen, men det fremtidige avtalemessige forholdet mellom Storbritannia og EU er fortsatt uavklart. Høy gjeld i foretakssektoren, særlig i USA, bidrar til usikkerhet rundt den finansielle stabiliteten. Den siste tiden har usikkerhet rundt effektene av utbruddet av koronaviruset ført til nedgang i råvarepriser og aksjemarkeder.

Norsk økonomi

Norsk økonomi var fra slutten av 2016 og fram til midten av 2019 inne i en moderat oppgangskonjunktur. Det var svak vekst gjennom andre halvår 2019. Den gjennomsnittlige månedsveksten fra mai til desember 2019 var 1,1 prosent, målt som årlig rate. I 4. kvartal 2019 var veksten i BNP Fastlands-Norge bare 0,7 prosent, målt som årlig rate, og avmattingen i aktivitetsutviklingen var relativt bredt basert. Utviklingen gjennom 2018 og første halvår 2019 bidro til at BNP Fastlands-Norge som årsgjennomsnitt likevel ble så mye som 2,3 prosent høyere i 2019 enn året før.

De samlede investeringene i realkapital vokste med 6,2 prosent fra 2018 til 2019. Veksten kan i stor grad tilskrives økte petroleumsinvesteringer.

Fortsatt vekst i sysselsettingen i kombinasjon med økt reallønnsvekst bidro til å øke husholdningenes disponible realinntekt med 1,9 prosent i 2019. Konsumveksten var 1,7 prosent i 2019.

Bedringen i den kostnadmessige konkurranseevnen har gitt seg utslag i økt eksport av tradisjonelle varer som økte med 5,1 prosent i 2019.

I tråd med de siste årenes moderate konjunkturoppgang, har sysselsettingsveksten tatt seg opp. I 2019 ble veksten 1,7 prosent, noe høyere enn i 2018 men forløpet gjennom året viser avtakende vekst fra 2. kvartal. I en periode økte sysselsettingen særlig innen bygge- og anleggsvirksomhet, overnattings- og serveringsvirksomhet, samt forretningsmessig tjenesteyting som inkluderer arbeidskrafttjenester. Utviklingen var mer dempet gjennom andre halvår 2019 i disse næringene. I varehandelen falt sysselsettingen i 2019. Høyere aktivitet i petroleumsnæringen holdt sysselsettingen oppe i verfts- og transportmiddelindustri. Andre næringer i industrien viste derimot svakere sysselsetting. I industrien samlet holdt sysselsettingen seg nokså stabil gjennom fjorårets tre siste kvartaler. Ikke-bosatte lønnstakere trakk veksten i antall lønnstakere opp med 0,8 prosentpoeng i industrien, 0,8 prosentpoeng i bygg og anlegg og 2,4 prosentpoeng i forretningsmessig tjenesteyting.

Arbeidsledigheten gikk ifølge AKU ned fra 5,1 prosent ved inngangen av 2016 til 3,3 prosent i gjennomsnitt for perioden mars–mai 2019. Deretter tok arbeidsledigheten seg opp til 4,0 prosent mot slutten av fjoråret. NAVs tall for bruttoledigheten (registrerte arbeidsledige og personer på tiltak) falt litt over sommeren. Deretter har bruttoledigheten holdt seg ganske

stabil fram til januar i år hvor den utgjorde 2,7 prosent av arbeidsstyrken. Dette er det laveste nivået siden inngangen av 2009. Arbeidsledigheten (NAV) gikk ned eller holdt seg uendret i de fleste fylker i 2019.

Sysselsettingsraten tok seg opp i både 2018 og 2019 ifølge AKU, etter en vedvarende nedgang siden 2011. Utviklingen gjennom året viser at økningen i sysselsettingsraten var svakere i 2019 enn året før. Mot slutten av fjoråret var sysselsettingsraten om lag på nivået da oljeprisen falt i 2014.

Mange prognoser peker i retning av at oppgangskonjunkturen er over. Dette har sammenheng med den internasjonale konjunkturutviklingen og et ventet omslag i petroleumsinvesteringene. Det ventes likevel at norsk økonomi vil være nær konjunkturnøytral i årene framover.

Anslagene fra Statistisk sentralbyrå (SSB), Norges Bank og Finansdepartementet ble laget før publiseringen av nasjonalregnskapet for 4. kvartal 2019 som viste en markert avmatning i norsk økonomi og før publiseringen av AKU som viste at ledigheten hadde tatt seg opp til 4,0 prosent som gjennomsnitt i 4. kvartal 2019.

I 2020 er det tre ekstra virkedager sammenlignet med 2019. Beregninger fra SSB indikerer at de tre ekstra virkedagene isolert sett bidrar til å løfte BNP Fastlands-Norge med rundt 0,5 prosentpoeng.

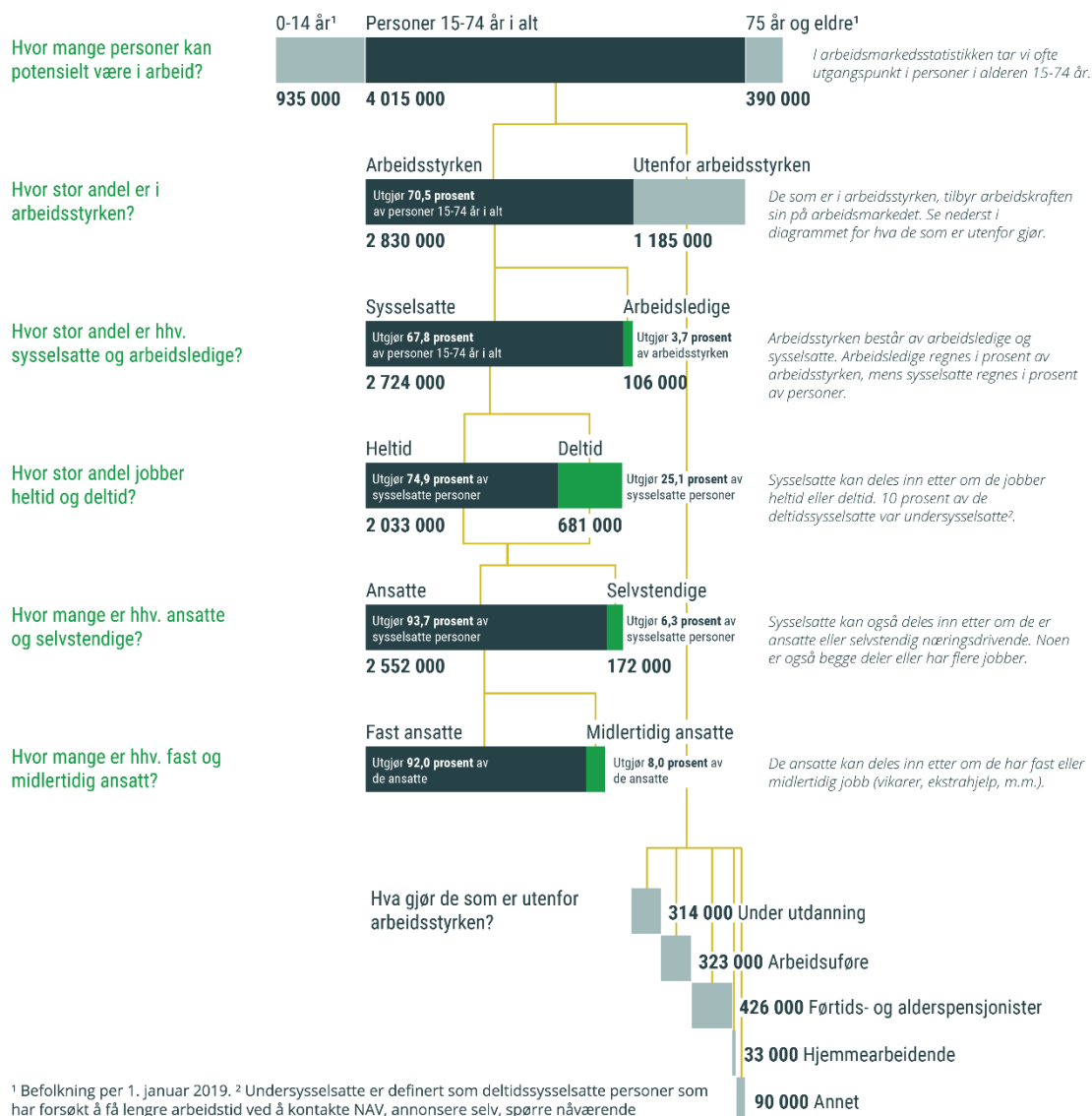
Styringsrenten har ligget på 1,5 prosent siden 19. september 2019. Ifølge den seneste rentebanen til Norges Bank vil styringsrenten forbli på dette nivået i hele 2020.

Flere prognosemiljøer ventet i desember 2019 at sysselsettingen vil øke med om lag 1,0 prosent i 2020.

Befolkningens tilknytning til arbeidsmarkedet. 2019

Diagrammet tar utgangspunkt i hele befolkningen og bryter denne ned i grupper som sier noe om hvor mange som tilbyr arbeidskraften sin på arbeidsmarkedet.

¹ Befolkning per 1. januar 2019. ² Undersysselsatte er definert som deltidssysselsatte personer som har forsøkt å få lengre arbeidstid ved å kontakte NAV, annonse selv, spørre nåværende arbeidsgiver e.l. De må kunne starte med økt arbeidstid innen en måned.
 Kilde: Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) (www.ssb.no/aku). Tallene ligger i følgende Statistikkbank-tabeller: Arbeidsstyrkestatus (www.ssb.no/tabell/05111), Arbeidstid og yrkesstatus (www.ssb.no/tabell/11132), Midlertidig ansatte (www.ssb.no/tabell/05612), Utenfor arbeidsstyrken (www.ssb.no/tabell/11755), Folkemengde (www.ssb.no/tabell/07459).

Figur 4.2 Befolkningens tilknytning til arbeidsmarkedet i 2019

Tabell 4.1 Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	2018*	2019*	2020			
	Regnskap	Regnskap	SSB ¹	NB ²	FIN ³	CF ⁴
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,9	1,7	1,8	1,6	2,7	1,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,4	1,7	2,5	..	1,7	..
Bruttoinvesteringer fast kapital i alt	2,8	6,2	1,4	..	1,2	2,9
Utvinning og rørtransport	1,9	13,0	2,0	4,5	-3,5	..
Fastlandsnæringer	6,8	5,6	1,0	0,1	3,4	..
Offentlig forvaltning	7,5	6,9	1,1	..	0,3	..
Boliger	-6,2	-0,5	-0,3	0,5	2,2	..
Eksport	-0,2	1,5	7,3	..	7,3	..
Tradisjonelle varer	2,0	5,1	4,3	..	5,0	..
Import	1,9	5,2	2,6	2,2	1,8	..
Tradisjonelle varer	3,2	5,6	1,0	..	..	..
Bruttonasjonalprodukt	1,3	1,2	3,5	2,4 ⁵	3,8	..
Fastlands-Norge	2,2	2,3	2,4	1,9 ⁵	2,5	1,9 ⁵
Sysselsatte personer	1,7	1,6	0,9	1,1	1,0	..
Utførte timeverk, Fastlands-Norge	1,8	1,8	2,1	..	..	..
Arbeidsledighetsrate -AKU (nivå)	3,8	3,7	3,7	3,5	3,4	..
Årslønn	2,8	3,5	3,6	3,2	3,6	3,3
Konsumprisindeksen	2,7	2,2	2,1	2,2	1,9	2,0
Driftsbalansen, mrd. kroner	252	298	225	..	246	253
Disponibel realinntekt i husholdningene	1,5	1,9	1,6	..	..	..
Pengemarkedsrente (nivå)	1,1	1,6	1,9	1,9	1,7	..
Importveid kronkurs ⁶	0,1	2,9	3,1	2,2	0,5	..
Utlånsrente, rammelån(nivå) ⁷	2,6	2,7	3,4	..	..	..
Råoljepris ⁸ i kroner (nivå)	583	564	530	..	476	..
Kreditt til hush. (K2) ⁹	5,9	5,0	..	5,2	..	..
SOBU / Trend BNP-FN ^{3,10}	7,2	7,6	..	..	7,8	..
SOBU / SPU ^{3,11}	2,5	2,8	..	..	2,9	..
Boligpris ¹²	1,4	2,5	1,8	2,7	..	..
Memo:						
Sysselsettingsrate	67,5	67,8	..	..	..	..

* Foreløpige tall.

¹ Kilde: Statistisk sentralbyrå. Konjunkturtendensene publisert 5. desember 2019.

² Kilde: Norges Bank. Pengepolitisk rapport 4/2019, publisert 19. desember 2019. Anslagene på realstørrelser er virkedagsjusterte. Ettersom det er tre flere virkedager i 2020 enn i 2018 er anslagene fra de ulike prognosemiljøene ikke sammenlignbare.

³ Kilde: Nasjonalbudsjettet 2020.

⁴ Kilde: Consensus Forecasts. Gjennomsnitt av flere prognoseaktører per 13. januar 2020.

⁵ Anslag på virkedagsjusterte tall for BNP Fastlands-Norge. Det er tre ekstra virkedager i 2020.

⁶ Positivt tall innebærer svekket krone.

⁷ Gjennomsnitt for året. Rammelån med pant i bolig.

⁸ Brent Blend.

⁹ Historisk angis 12-måneders vekst fra desember mens anslaget til Norges Bank er beregnet som firekvaralersveksten ved utgangen av året.

¹⁰ Strukturelt, oljekorrigert underskudd beregnet som prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge.

¹¹ Strukturelt, oljekorrigert underskudd beregnet som prosent av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året.

¹² Kilde: SSBs boligprisstatistikk.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Norges Bank, Finansdepartementet, Beregningsutvalget og Consensus Forecasts.

5 UTVIKLINGEN I KONKURRANSEEVNEN

Det er en nær sammenheng mellom utviklingen i konkurranseevnen og lønnsomheten i næringslivet. Lønnskostnadenes andel av faktorinntektene er en sentral indikator for utviklingen i lønnsomheten og for fordelingen av verdiskapingen. Frontfagsmodellen bygger på prinsippet om at fordelingen av verdiskapingen i industrien er stabil på lang sikt, og danner en norm for lønnsveksten i andre deler av økonomien. Lønnskostnadsandelen i industrien varierer mye som følge av konjunkturbevegelser. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall var lønnskostnadsandelen, medregnet beregnede arbeidskraftkostnader for selvstendige, i norsk industri i 2019 på i underkant av 89 prosent. I tiårsperioden 2010–2019 var gjennomsnittlig lønnskostnadsandel i underkant av 87 prosent, mens den i 20-årsperioden 2000–2019 var vel 83 prosent.

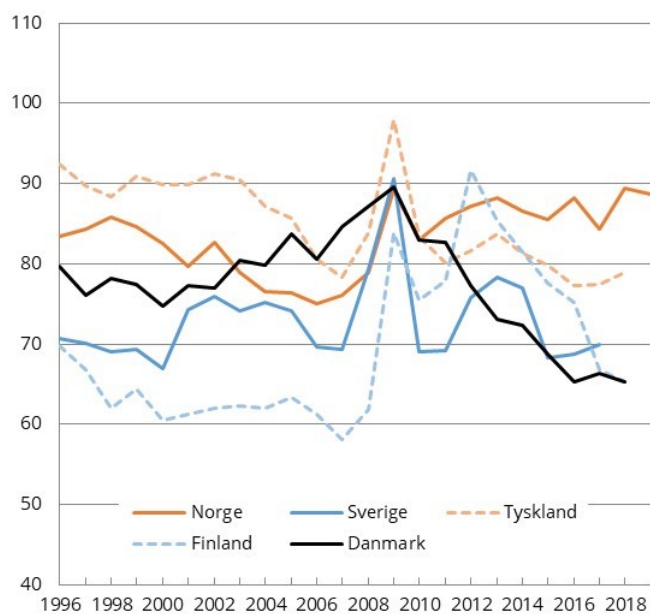
Relative timelønnskostnader mellom norsk industri og industrien hos handelspartnerne målt i felles valuta anslås å ha falt med 1,6 prosent i fjor. Den anslåtte nedgangen må ses i sammenheng med en svekkelse av kronkursen. Høyere vekst i timelønnskostnadene i norsk industri enn i industrien hos handelspartnerne trakk i motsatt retning.

En svekkelse av kronen og lavere lønnskostnadsvekst i Norge har bidratt til å bedre den kostnadmessige konkurranseevnen til norsk industri siden 2013. Sett i et lengre tidsperspektiv har timelønnskostnadene i norsk industri økt mer enn hos handelspartnerne, noe som blant annet må ses i sammenheng med høy vekst i prisene på norske eksportprodukter og bedring av bytteforholdet mot utlandet. Gjennomsnittlige timelønnskostnader i norsk industri var i 2019 anslagsvis 33 prosent høyere enn et handelsvektet gjennomsnitt av noen av våre handelspartnere, det samme som året før. At timelønnskostnadene er høyere i norsk industri enn i industrien hos våre handelspartnere, reflekterer norsk økonomis høye produktivitet og inntektsnivå. Anslagene for utviklingen i nivået på timelønnskostnader i industrien i Norge i forhold til industrien hos handelspartnerne er noe justert opp sammenliknet med utvalgets rapport i fjor, noe som må ses i sammenheng med endring av kilde.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall økte produktiviteten i norsk industri, målt ved bruttoprodukt per timeverk, med 0,8 prosent i fjor, etter å ha falt med 0,2 prosent året før. Produktivitetsveksten i norsk industri i perioden 2009–2018 var i gjennomsnitt på 1,7 prosent per år, litt lavere enn et vektet snitt av handelspartnerne.

I perioden 2009–2018 økte produktiviteten i Fastlands-Norge med i gjennomsnitt 0,9 prosent per år, litt lavere enn et vektet snitt av våre handelspartnere. I fjor økte produktiviteten i fastlandsøkonomien med 0,6 prosent ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall.

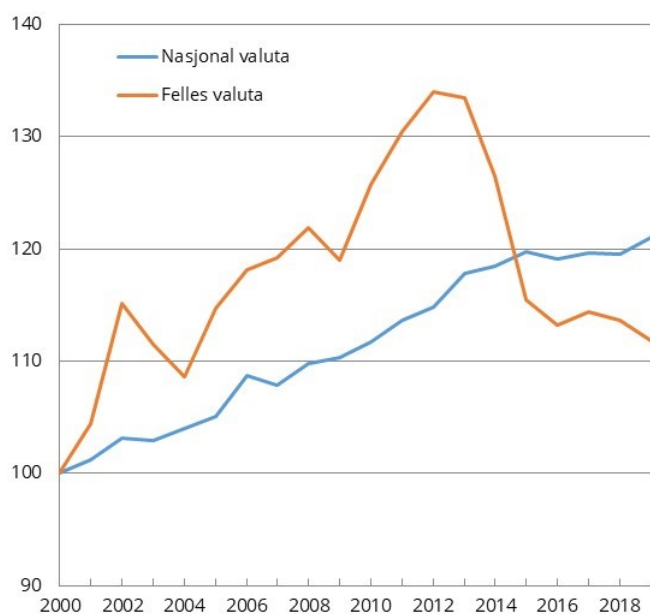
I 2018 var Norges BNP, unntatt petroleumsrenten og regnet per innbygger, 32 prosent høyere enn OECD-snittet. Nivået i Norge er blant de høyeste i OECD-området, selv når petroleumsrenten holdes utenfor.

Figur 5.1 Lønnskostnadsandeler i industrien¹

¹ Lønnskostnadsandelene er beregnet ved lønnskostnader dividert på netto faktorinntekter, dvs. at driftsresultatet er justert for kapitalslit. Lønnskostnadene som inngår i beregningene inkluderer beregnet arbeidsinnsats til selvstendige.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Eurostat.

Figur 5.2 Relative timelønnskostnader i industrien. Indeks 2000 = 100

Kilder: Conference Board, Eurostat og Statistisk sentralbyrå.

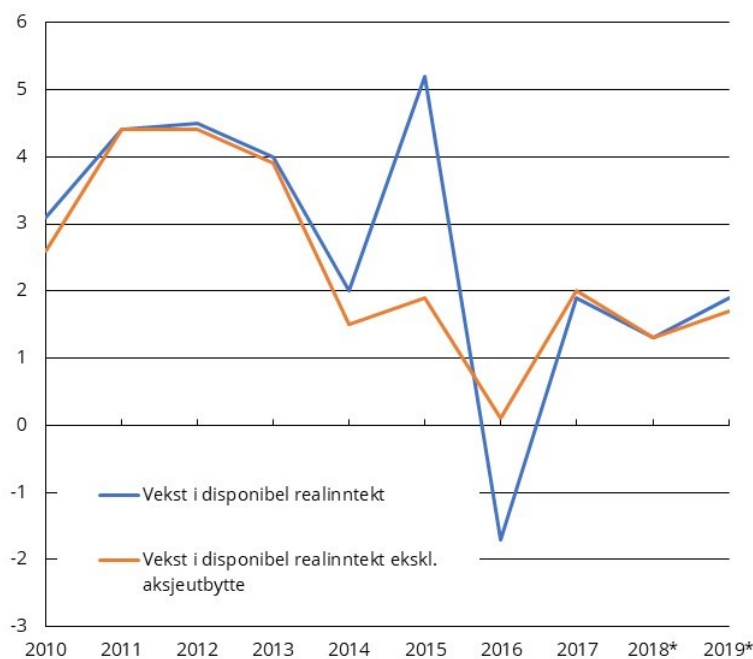
6 DEN SAMLEDE INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR LANDET OG HUSHOLDNINGENE

Disponibel realinntekt for Norge falt med 1,7 prosent fra 2018 til 2019. Regnet per innbygger tilsvarte det en nedgang på 2,5 prosent. Negativ utvikling i bytteforholdet og produksjonsnedgang i petroleumsvirksomhet trakk ned realinntekten, mens produksjonsøkning ellers og rente- og stønadsbalansen dempet nedgangen.

Husholdningenes disponible realinntekt økte ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall med 1,9 prosent i 2019. Regnet per innbygger var økningen 1,1 prosent.

Lønnskostnadsandelen (lønnskostnader i prosent av netto faktorinntekt, ikke medregnet beregnede arbeidskraftkostnader for selvstendige) er foreløpig beregnet til 87,0 prosent for industrien i 2019. Dette tilsvarer en nedgang på 0,8 prosentpoeng fra 2018. I tiårsperioden 2010–2019 var gjennomsnittlig lønnskostnadsandel 85,0 prosent, mens gjennomsnittet siste 20 år har vært 81,4 prosent.

Lønnskostnadsandelen for markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge er beregnet til 68,8 prosent i 2019. Der er litt høyere enn gjennomsnittet på 67,2 prosent siste ti år. Til sammenligning var lønnskostnadsandelen inkludert de selvstendiges inntekt på 75,7 prosent i 2019 og i gjennomsnitt 74,6 prosent for årene etter 2010.

Figur 6.1 Vekst i disponibel realinntekt for husholdninger. Prosentvis endring fra året før

* Foreløpige tall for 2018 og anslag for 2019. Anslaget for 2019 vil bli oppdatert til marsrapporten.
Kilde: Statistisk sentralbyrå for Beregningsutvalget.

7 INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR UTVALGTE INNTEKTSTAKERGRUPPER

Lønnstakere med en årslønn og en lønnsvekst som gjennomsnittet for alle lønnstakere, har fått en økning i reallønn etter skatt på 1,5 prosent fra 2018 til 2019. Reallønnsøkningen etter skatt innen de store forhandlingsområdene var mellom 1,0 og 1,7 prosent.

Inntektsulikheten for samlet inntekt etter skatt i yrkesbefolkningen gikk noe ned fra 2017 til 2018. Sett over en lengre periode er det en tendens til at ulikheten øker. Inntektsforskjellene i Norge er likevel mindre enn i de fleste andre land.

Tabell 7.1 Reallønnsvekst etter skatt for typeeksempler i utvalgte forhandlingsområder.¹ Vekst i prosent

Grupper	Årslønn i 2019 ² , kr	2018		2019 ¹¹	
		Lønnsvekst	Vekst i reallønn etter skatt	Lønnsvekst	Vekst i reallønn etter skatt
Industriarbeidere ³	496 400	2,8	0,3	3,1	1,1
Industrifunksjonærer ⁴	784 600	2,8	0,3	3,0	1,1
Ansatte i Virke- bedrifter i varehandel ⁵	541 900	2,7	0,3	3,0	1,0
Ansatte i finanstjenester ⁶	689 100	3,2	0,6	3,4 ⁹	1,4
Statsansatte ⁷	612 200	2,7	0,3	3,8 ¹⁰	1,7
Kommuneansatte	534 600	2,9	0,4	3,5	1,5
Alle ⁸	575 700	2,8	0,3	3,5	1,5

¹ Lønnstakere med gjennomsnittlig årslønn og med kun standard fradrag.

² Tallene for årslønn er hentet fra tabell 1.1 og nasjonalregnskapet.

³ Gjelder for industriarbeidere i NHO-bedrifter med gjennomsnittlig avtalefestet normalarbeidstid, for dagarbeidere betyr dette 37,5 t/uke.

⁴ Industrifunksjonærer i NHO-bedrifter.

⁵ Tall for Virke-bedrifter i varehandel er for heltidsansatte.

⁶ Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere.

⁷ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Anslag for årslønnsveksten baserer seg på opplysninger fra a-ordningen.

⁸ Gjennomsnittet gjelder alle grupper, også de som ikke inngår i tabellen. Tallene er basert på lønnsveksten i nasjonalregnskapet.

⁹ Det er gjort foreløpige korreksjoner som følge av endringer i innrapporteringen. Utvalget vil se nærmere på dette fram mot marsrapporten.

¹⁰ Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst med 0,4 prosentpoeng.

¹¹ Foreløpig beregning.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Vedleggstabell 1. Beregnet årslønnsvekst¹ fra året før

Arbeidere i NHO-bedrifter ² :									
År	Arbeidere i alt	Industri- arbeidere	Nærings- og nytelsesindustri		Kjemisk Prosessindustri	Verksted- og metallindustri	Bygg- og anleggsvirksomhet		Transport- sektoren i alt
			Treindustri				I alt	Byggevirksomhet	
2010	3,7	3,6	3,8	4,2	3,0	3,6	3,8	4,0	3,4
2011	4,1	4,4	4,6	4,3	4,3	4,6	4,2	4,3	3,4
2012	3,7	4,1	3,9	3,6	4,0	4,5	2,9	3,0	4,2
2013	4,1	3,5	3,9	2,3	2,8	4,1	3,9	3,6	3,8
2014	3,0	3,0	3,3	2,5	3,3	3,0	3,3	3,4	3,0
2015	2,6	2,5	2,9	1,8	2,4	2,9	3,0	2,5	3,2
2016	1,5	2,0	2,2	1,5	2,3	2,1	2,2	2,6	1,6
2017	2,4	2,6	2,2	3,1	1,9	2,3	2,5	2,7	2,8
2018	2,8	2,8	2,9	2,5	2,8	2,8	2,5	2,8	2,8
2019 ¹⁴	3,1	3,1						2,8	2,8
2009-2019	35,7	36,5						36,6	35,6
Gj. sn. per år ¹¹	3,1	3,2						3,2	3,1
Årslønn 2019 ¹⁴	497 300	496 400						527 600	466 200

År	Arbeidere i NHO-bedrifter ²		Funksjonærer i NHO-bedrifter		Industrien i NHO- bedrifter i alt	Finanstjenester ⁴	Varehandel	
	Landtransport	Hotell og rest. ³	I alt	Industrifunk.			I alt	Virkebedrifter
2010	3,6	3,1	4,4	4,3	4,1	5,5	2,9	3,6
2011	3,5	3,4	4,9	4,7	4,6	4,8	3,6	3,6
2012	5,7	3,0	4,2	4,1	4,2	3,4	3,2	3,3
2013	5,1	3,3	4,3	4,3	3,9	6,1	3,4	4,0
2014	3,0	3,1	3,3	3,2	3,3	3,2	1,6	3,5
2015	2,9	2,4	2,9	2,5	2,5	4,3	3,2	3,3
2016	2,6	1,5 ¹⁰	2,1	2,2	1,9	2,5	2,8	2,5
2017	2,6	2,7 ¹⁰	2,7	2,7	2,4	3,8	2,8	3,1
2018	2,1	2,8 ¹⁰	2,2	2,8	2,6	3,2	2,6	2,7
2019 ¹⁴		3,7	3,0	3,0	3,1	3,4 ¹²		3,0
2009-2019		33,1	39,6	39,4	37,8	48,2		37,8
Gj. sn. per år ¹¹		2,9	3,4	3,4	3,3	4,0		3,3
Årslønn 2019 ¹⁴		388 000	750 000	784 600	625 500	689 100		541 900

År	Forretningsm. tjenesteyting	Staten ⁷	Kommunene ⁸			Spekter-bedrifter	
			I alt	Undervisningsansatte	Øvrige ansatte	Helseforetakene ⁵	Øvrige bedrifter
2010	3,3	4,5 ⁶	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5
2011	4,8	4,2	4,3	4,3	4,3	4,0	4,1
2012	3,0	4,1	4,1	4,0	4,1	3,7	4,2
2013	3,6	3,5	3,7	3,2	3,9	3,8	3,6
2014	2,4	3,4	3,2	2,3	3,7	3,4	3,3
2015	2,5	2,8	3,3	3,9	3,2	2,7	2,7
2016	1,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,0 ⁹	2,4
2017	2,4	2,3	2,5	2,3	2,6	3,6 ⁹	2,4
2018	3,0	2,7	2,9	2,8	3,0	3,4	2,9
2019 ¹⁴		3,8 ¹³	3,5	3,0	3,7	3,4	3,3
2009-2019		39,3	39,3	36,9	40,6	39,0	37,5
Gj. sn. per år ¹¹		3,4	3,4	3,2	3,5	3,3	3,2
Årslønn 2019 ¹⁴		612 200	534 600	584 300	519 800	615 300	568 200

¹ Vekstallene er per årsverk for arbeidere og funksjonærer i NHO-bedrifter, staten, kommunene og Spekter-bedrifter. For de andre er vekstallene for heltidsansatte med unntak av varehandel og forretningsmessig tjenesteyting fra og med 2010.

² Gjelder for arbeidere med gjennomsnittlig avtalefestet normalarbeidstid, for dagarbeidere betyr dette 37,5 t/uke.

³ Omfatter månedslønte, prosentlønte og timelønte arbeidstakere. Årslønnsnivået er et gjennomsnitt for fastlønte og prosentlønte.

⁴ Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere. Endringer i bonusutbetalinger påvirker lønnsveksten i enkelte år.

⁵ Beregnet på Spekters tallmateriale for 2009 og fra 2010 beregnet på tallmateriale fra Statistisk sentralbyrå.

⁶ Årslønnsveksten for det statlige tariffområdet inkluderer virkninger av ny arbeidstidsavtale for politi- og lensmannsetaten med et bidrag på 0,6 prosentpoeng, og 0,3 prosentpoeng som skyldes omlegging av beregningsmetode.

⁷ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på a-ordningen.

⁸ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunkter forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte er ikke årslønnsveksten påvirket.

⁹ For ansatte i konflikt i 2016 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 med 0,4 prosentpoeng og trakk opp anslaget i 2017 med 0,4 prosentpoeng. Deler av lønnsoppjøret i 2016 ble også først utbetalt i 2017, noe som ytterligere trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 og ytterligere trakk opp anslaget i 2017. Strukturendringer trakk i samme retning.

¹⁰ For identiske personer var lønnsveksten om lag 3 prosent i 2016, 4,3 prosent i 2017 og 4,2 prosent i 2018.

¹¹ Geometrisk gjennomsnitt.

¹² Det er gjort foreløpige korreksjoner som følge av endringer i innrapporteringen. Utvalget vil se nærmere på dette fram mot marsrapporten.

¹³ Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst med 0,4 prosentpoeng.

¹⁴ Foreløpig beregning.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Beregningsutvalget og KS.